

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bořivoje Hájka a soudců Mgr. Radka Kopsy a JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D., ve věci žalobce:

PAVLOF s.r.o., IČO 26911442
sídlem Podnásepní 517/1f, Brno
zastoupený advokátem JUDr. Stanislavem Keršnerem
sídlem Orlí 18, Brno

proti

žalovanému: **Galerie Venuše s.r.o.**, IČO 07689454
sídlem Jihozápadní IV 2363/5, Praha
zastoupený advokátem JUDr. Vojtěchem Mihalíkem
sídlem Brněnská 154/32, Mikulov

o zaplacení 84 763 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 18. srpna 2021, č. j. 210 C 11/2020-125,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se **potvrzuje**.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 15 246 Kč k rukám zástupce žalobce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 84 763 Kč s 10% úrokem z prodlení od 13. 5. 2020 do zaplacení (výrok I.) a uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení ve výši 59 256 Kč (výrok II.).

2. Okresní soud po skutkové stránce dospěl k závěru, že žalobce kupní smlouvou ze dne 28. 2. 2019 prodal žalovanému nebytové prostory – jednotky č. [REDACTED] a [REDACTED] včetně příslušného spoluvlastnického podílu na společných částech budovy a pozemcích, nacházejících se v budově č. p. [REDACTED] na pozemcích parc. č. [REDACTED] a [REDACTED] v obci [REDACTED] a katastrálním území [REDACTED]. Předání jednotek se uskutečnilo dne 28. 2. 2019. Od uvedeného dne měl podle ujednání účastníků žalovaný hradit veškeré náklady na odběr elektrické energie dodávané do prodaných jednotek, a za tím účelem měl žalovaný neprodleně uzavřít kupní smlouvy s dodavatelem energie. Žalovaný však nezajistil přepis některých elektroměrů na sebe, proto dodavatelé nadále dodávali do jednotek elektřinu též na základě dřívějších smluv s žalobcem. Takto dodavatel E.ON Energie a.s. vyúčtoval žalobci za elektřinu dodanou do předmětných jednotek za období od 6. 6. 2018 do 5. 6. 2019 celkem 83 003,18 Kč, za období od 6. 6. 2019 do 17. 1. 2020 celkem 57 682,41 Kč, a dodavatel BOHEMIA ENERGY entity s.r.o. za období od 6. 6. 2018 do 16. 4. 2019 celkem 16 196,48 Kč. Žalobce poměrnou část dodané elektřiny odpovídající období po 28. 2. 2019 přeúčtoval žalovanému fakturami ze dne 19. 7. 2019 na částku 17 043 Kč, ze dne 31. 12. 2019 na částku 55 173 Kč, ze dne 31. 12. 2019 na částku 12 420 Kč, ze dne 5. 2. 2020 na částku 1 213 Kč a ze dne 29. 4. 2020 na částku 7 115 Kč. Na fakturu ze dne 19. 7. 2019 žalobce započtl vzájemné pohledávky ve výši 4 217 Kč a 3 984 Kč, jinak žalovaný za spotřebovanou elektřinu ničeho neuhradil.
3. Žalovaný provedl na pohledávku žalobce za nezaplacenou elektřinu zápočet přípisem ze dne 30. 4. 2020, jímž započítával své pohledávky na náhradu škody – nerealizovaných tržeb ve výši celkem 597 000 Kč z neuskutečněných degustací a večírků, jež se měly konat v období květen 2019 – únor 2020 v prodaných jednotkách, a nekonal se z důvodu závažných vad prodaných jednotek, které jednotky činily nezpůsobilými k užívání.
4. Výše popsany zjištěný skutkový stav posoudil okresní soud po právní stránce tak, že žalovaný se ve smyslu § 2991 odst. 1 a 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též o. z.), odběrem a spotřebováním elektrické energie, kterou dodavatelé dodávali do předmětných jednotek na základě smluv s žalobcem, bezdůvodně obohatil na úkor žalobce, proto je povinen toto bezdůvodné obohacení v plném rozsahu vydat. To platí bez ohledu na to, zda žalovaný od kupní smlouvy ze dne 28. 2. 2019 odstoupil platně, či nikoli.
5. Pokud žalovaný namítal započtení svých pohledávek na náhradu škody, pak tyto okresní soud považoval ve smyslu § 1987 odst. 2 o. z. za nezpůsobilé k započtení pro jejich nejistotu a neurčitost. K výkladu tohoto zákonného ustanovení okresní soud poukázal na komentářovou literaturu i na rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 684/2020. Podle okresního soudu je zřejmé, že mezi účastníky existuje spor už o základní podstatu vzniku práva na odstoupení od kupní smlouvy na předmětné jednotky, tedy zda prodávané jednotky měly vážné skryté vady. Nicméně, ani rozhodnutí o (ne)platnosti odstoupení od kupní smlouvy nepostaví pohledávky žalovaného na náhradu škody na jisto, protože i nadále by byla nejistá výše každé jednotlivé tvrzené pohledávky na náhradu škody. Tuto výši nelze obhájit pouze provedenou kalkulací nákladů, kterou navíc, jak ji žalovaný provedl, považoval okresní soud za zjevně neúplnou – nezahrnovala např. náklady na zaměstnance a dokonce ani na spotřebu elektřiny, která je uplatněna v tomto řízení. Pokud se žalobce neplatnosti zápočtu dovolal, je nutno zápočet provedený žalovaným považovat za neplatný.
6. Z uvedeného důvodu pak okresní soud ani nepřerušil řízení do skončení řízení týkajícího se odstoupení žalovaného od kupní smlouvy, a žalobě vyhověl. O nákladech řízení rozhodl okresní soud podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též o. s. ř.) tak, že žalobci, který měl plný úspěch ve věci, přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši, a to zejména za zaplacený soudní poplatek ve výši 4 239 Kč, za odměnu advokáta za osm úkonů právní služby po 4 500 Kč, za hotové výdaje a náhradu ztráty času advokáta, a DPH z odměny a náhrad.

7. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný včasné odvolání. Namítal, že okresní soud pochybil, pokud nepřerušil řízení do pravomocného skončení řízení vedeného u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 63 C 117/2020. V uvedeném řízení jde o spor týčů účastníků o vrácení plnění vzniklý odstoupením žalovaného od kupní smlouvy na předmětné jednotky, a to pro jejich vážné skryté vady. Na výsledku uvedeného řízení závisí i další spory mezi účastníky, včetně tohoto, neboť na úspěchu v tamním řízení závisí úspěšnost žalovaným vznesené námitky započtení. Pokud okresní soud nevyčkal rozhodnutí v tamní věci, zatížil řízení nespravedlností vůči žalovanému. Okresní soud přitom vyzýval žalovaného k doplnění tvrzení a označení důkazů k prokázání započítávaných pohledávek, čímž dal najevo, že námitka započtení je způsobilá ovlivnit výsledek tohoto řízení. Ostatně, přerušení řízení do skončení sporu ve věci sp. zn. 63 C 117/2020 navrhoval i žalobce.
8. Vzhledem k tomu, že okresní soud řízení nepřerušil, pak neměl dostatečné podklady k vyhodnocení, zda žalobcova pohledávka zanikla započtením či nikoli. Žalobou uplatněná pohledávka i pohledávka žalovaným započítávaná se přitom vztahují k týmž skutkovým okolnostem pramenícím z kupní smlouvy ze dne 28. 2. 2019. Žalobce také měl za to, že započítávaná pohledávka není nejistá či neurčitá. Žalovaný velmi podrobně odůvodnil vznik započítávané pohledávky i její výši, a k prokázání těchto tvrzení označil důkazy. Mnohé z nich okresní soud ani neprovedl, a ani neodůvodnil, proč takto postupoval. Žalovaný proto navrhl, aby krajský soud zrušil odvoláním napadený rozsudek okresního soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
9. Žalobce se k odvolání vyjádřil tak, že pokud sám navrhoval přerušení řízení do skončení věci sp. zn. 63 C 117/2020, učinil tak pouze jednou z procesní opatrnosti, když žalovaný odůvodnil vznik započítávané pohledávky pomocí do značné míry shodné argumentace, kterou uplatnil již v tamním řízení. Okresní soud se však s otázkou přerušení řízení v odůvodnění rozsudku vypořádal tím, že poukázal na to, že pro výsledek zdejšího řízení není podstatné, zda odstoupení od kupní smlouvy provedené žalovaným bylo platné či nikoli, protože rozhodné je, že žalovaný v předmětném období nebytové prostory užíval a spotřeboval tam dodanou elektřinu. Okresní soud se řádně vypořádal i s námitkou započtení vznesenou žalovaným. Závěr o neurčitosti, resp. nejistotě pohledávky žalovaného, je v souladu s okresním soudem citovanou komentářovou literaturou i soudní judikaturou. Žalobce pak poukázal na to, že žalovaný opětovně přípisem ze dne 18. 8. 2021 vyzval žalobce k náhradě tvrzené škody vzniklé v důsledku neuskutečněných plánovaných akcí, a to v takové výši, jako by k žádnému částečnému zániku těchto pohledávek nedošlo. Tím žalovaný de facto potvrdil názor okresního soudu o neurčitosti a nejistotě své pohledávky. Žalobce též poukázal na to, že okresní soud z žalovaným navržených důkazů neprovedl pouze výslech svědkyně [REDAKCE], která měla vypovídat k okolnostem seznámení žalovaného se stavem nebytových prostor před uzavřením kupní smlouvy. Žalobce navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu.
10. Krajský soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek, a to jak z pohledu odvolacích námitek, tak ze všech ostatních přípustných odvolacích důvodů, byť v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.
11. Okresní soud správně a v potřebném rozsahu zjistil skutkový stav věci, a jeho skutkové závěry ve stručnosti popsané výše proto krajský soud zcela převzal. Okresní soud také zcela správně uvedl, že se spotřebováním elektřiny žalovaný ve smyslu § 2991 odst. 1 a 2 o. z. bezdůvodně obohatil na úkor žalobce, který byl povinen podle smluv s dodavateli elektřinu uhradit, takže pohledávka žalobce uplatněná v tomto řízení platně vznikla.
12. Byla-li pohledávka žalobce za žalovaným řádně prokázána a žalovaný se bránil započtením své pohledávky za žalobcem, tak bylo v první řadě na okresním soudu, aby zvážil, zda pohledávka, kterou odvolatel tvrdí a míní ji započíst, může být vůbec pohledávkou dle zákona způsobilou k započtení, a nikoliv se do hloubky zabývat tím, zda pohledávka fakticky existuje; tím by byl

v podstatě popřen smysl ustanovení § 1987 odst. 2 o. z.. Pokud dospěl k závěru, že jde o nezpůsobilou pohledávku, pak zcela správně k této pohledávce, resp. k provedenému započtení, nepřihlížel, a proto též zcela správně nepřerušil řízení do skončení věci sp. zn. 63 C 117/2020.

13. Podle § 1987 odst. 1 o. z. jsou k započtení způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem. Podle odst. 2 k započtení však nejsou způsobilé pohledávky nejisté a neurčité.
14. Okresní soud po právní stránce dospěl ke správnému závěru, že odvolatelem tvrzená pohledávka z titulu náhrady škody za neuskutečněné plánované degustace a večírky, není z důvodu uvedených v ustanovení § 1987 odst. 2 o. z. pohledávkou způsobilou k započtení.
15. Jak uvedl Nejvyšší soud ve výše zmíněném rozsudku sp. zn. 31 Cdo 684/2020, smyslem ustanovení § 1987 odst. 2 o. z. je zabránit tomu, aby započtení vyvolávalo "nejasnosti a následné spory". Lze tudíž dovodit, že smyslem a účelem vykládaného ustanovení je ochrana věřitele pasivní pohledávky předtím, aby dlužník pasivní pohledávky zabránil jejímu uspokojení či toto uspokojení oddálil jednostranným započtením své sporné (nejisté či neurčité) pohledávky za věřitelem pasivní pohledávky, a dosáhl toho, že místo uspokojení pasivní pohledávky bude mezi stranami veden spor o existenci a výši aktivní pohledávky. "Nejistou nebo neurčitou" ve smyslu vykládaného ustanovení je tudíž (zásadně, viz dále) právě pohledávka ilikvidní, tj. pohledávka, která je co do základu a/nebo výše sporná (nejistá) a jejíž uplatnění vůči dlužníku (věřiteli pasivní pohledávky) formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši aktivní pohledávky. (...) Za nejistou či neurčitou nelze pohledávku považovat pouze proto, že ji dlužník neuznává (odmítá uhradit) nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace; musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popř. zda je splatná, kdo je jejím věřitelem či dlužníkem, jaká je její výše apod. (...) Současně platí, že výklad § 1987 odst. 2 o. z. nesmí bránit poctivému a spravedlivému uspořádání vztahů mezi dotčenými stranami (§ 2 o. z.). Vychází-li obě pohledávky (aktivní i pasivní) ze stejného právního vztahu (založeného např. stejnou smlouvou uzavřenou mezi stranami), nelze přehlížet, že proti právu věřitele pasivní pohledávky na její uhrazení zde stojí právo dlužníka (a věřitele aktivní pohledávky) na to, aby dříve, než bude nucen uhradit svůj dluh (plnit na pasivní pohledávku), byly spravedlivě posouzeny i širší souvislosti, za kterých vznikl (okolnosti celého vztahu). Vznikne-li z téhož vztahu více vzájemných pohledávek, odpovídá zpravidla rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné.
16. Nahlíženo pomocí výše zmíněných kritérií je zcela zřejmé, že oproti poměrně jasné a snadno prokazatelné pohledávce žalobce je k prokázání započítávané pohledávky žalovaného třeba podstatně rozsáhlejšího dokazování. Předně je mezi účastníky velmi spornou otázkou porušení právní povinnosti žalobcem, které žalovaný spatřuje v tom, že žalobce prodal žalovanému předmětné nebytové prostory se závažnými skrytými vadami, jež žalovanému jednak znemožnily řádné užívání prostor, a jednak mu založily právo na odstoupení od smlouvy. Tyto okolnosti jsou předmětem samostatného řízení ve věci sp. zn. 63 C 117/2020.
17. Nicméně, jak zcela správně uvedl okresní soud, i kdyby byla otázka porušení právní povinnosti žalobce, resp. důvodnosti odstoupení žalovaným od kupní smlouvy, vyřešena v neprospěch žalobce, rozhodně by to nebylo dostatečné k posouzení existence a výše započítávané pohledávky žalovaného. Okresní soud správně poukázal na to, že předestřené kalkulace žalovaného o výši ušlých tržeb, resp. zisku, jsou již na první pohled sporné, neboť zjevně nezahrnují veškeré náklady, které by žalovaný s pořádáním degustací a večírků měl.
18. Krajský soud pak má za to, že započítávaná pohledávka ani nevychází ze stejného právního vztahu. Jak pohledávka žalobce, tak pohledávka žalovaného se sice určitým způsobem týkají užívání, resp. nemožnosti užívání týchž nebytových prostor, které žalobce prodal žalovanému,

avšak ani jedna z nich nevychází ze smlouvy uzavřené účastníky, a okolnosti jejich vzniku jsou na sobě zcela nezávislé. Není proto důvodu, aby žalobce čekal na úhradu své pohledávky do doby, než budou objasněny okolnosti tvrzené žalovaným o vzniku jeho pohledávky na náhradu škody. Proto ani nebylo třeba vyčkávat skončení řízení ve věci sp. zn. 63 C 117/2020, ani provádět důkazy, které žalovaný k prokázání existence a výše svých započítávaných pohledávek označil.

19. Rozsudek okresního soudu ve věci samé je proto správný. Okresní soud správně rozhodl i o nákladech řízení, a to jak co do základu, tak co do výše. Z těchto důvodů proto krajský soud podle § 219 o. s. ř. potvrdil odvoláním napadený rozsudek okresního soudu tak, jak je uvedeno shora.
20. Výrok o nákladech odvolacího řízení se opírá o § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce měl v odvolacím řízení plný úspěch, žalovaný je proto povinen nahradit mu vynaložené náklady odvolacího řízení, tedy odměnu advokáta za dva úkony právní služby podle vyhl. č. 177/1996 Sb. ze základu 84 763 Kč, tj. ve výši 4 500 Kč za jeden úkon, dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč, náhradu za ztrátu času advokáta na cestě ve výši 900 Kč, dále jízdné advokáta k jednání krajského soudu na trase Brno – Pardubice a zpět, celkem 292 km, ve výši 2 100 Kč, a DPH z odměny a náhrad advokáta v sazbě 21%, tedy celkem 15 246 Kč.
21. Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. jsou náklady řízení splatné k rukám advokáta. Lhůty k plnění byly stanoveny podle § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť krajský soud neshledal důvody pro stanovení lhůt delších.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o. s. ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává dvojmo k Okresnímu soudu v Ústí nad Orlicí. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat splnění návrhem na soudní výkon rozhodnutí či exekuci.

Pardubice 22. února 2022

JUDr. Bořivoj Hájek v. r.
předseda senátu